

Spørgeramme – til brug for statusnotat kommunernes grundvandsbeskyttelse

UDKAST 21. aug. 2018

Læsevejledning

Først en begrundelse for den form, vi har valgt for spørgerammen og efterfølgende vores overvejelser og forudsætninger. Dernæst er selve spørgsmålene, hvor spørgsmålene er med fed, svarmuligheder med kursiv og vores formål og bemærkninger med grå kursiv.

Form

Spørgeskemaet er målrettet alle kommuner, da der ønskes status på nationalt plan og ikke kun for udvalgte kommuner.

Afhængigt af resultatet af spørgeskemaet kan der suppleres op med en uddybning eller et interview, hvor der tages direkte kontakt til den pågældende kommune.

Under besvarelsen præsenteres et spørgsmål af gangen.

Spørgsmålene er opdelt i Baggrundsspørgsmål, Statusspørgsmål samt spørgsmål, der er sigte på forbedring af kortlægning og forvaltning (Forbedringsspørgsmål).

Forudsætninger og overvejelser

Undersøgelsen udføres på kommuneniveau, men resultaterne vil ikke blive præsenteret på kommuneniveau (eller specifikke områder indenfor kommunen, herunder på vandforsynings- eller boringsniveau). Undersøgelsen kan, da den laves på kommuneniveau, i den efterfølgende analyse kombineres med både kommunernes egne indmeldte baggrundsoplysninger, samt udtræk fra Jupiter og områdeudpegninger.

Spørgeskemaet er estimeret til maksimum at tage 1/2 time at besvare.

I spørgeskemaet forventes det, at kommunerne har et overblik over de grundvandsbeskyttende tiltag, som vandforsyningen står for.

I spørgeskemaet forudsættes det, at besvarelsen afspejler kommunens generelle holdning. For at imødegå at besvarelsen bærer præg af sagsbehandlerens/afdelingens holdning, skal det præciseres at der svares på kommunens vegne. Dette kan være en udfordring, hvis kommunalbestyrelsen holdning ikke er kendt, fx hvor indsatsplanlægningen endnu ikke er gennemført.

Der er i spørgeskemaet taget udgangspunkt i spørgsmål vedr. grundvandsbeskyttelsen i forhold til de almene vandforsyninger. Spørgeskemaet forholder sig ikke til enkeltindvindere og ikke almene vandforsyninger.

For at øge svarprocenter overvejes at benytte faglige netværk på tværs af kommunerne og andre indgange til at informere og motivere, ligesom det også skal beskrives, hvad kommunen selv kan få ud af undersøgelsen ("what's in it for me").

Skemaet bør "prøves af" på en kommunal sagsbehandler, før udsendelse.

Spørgeskema

Indledende beskrivelse

Miljøstyrelsen har udarbejdet et spørgeskema, der skal kortlægge status for kommunernes grundvandsbeskyttelse. Spørgeskemaet skal bl.a. belyse tiltag i boringsnære beskyttelsesområder samt give en status for kommunernes arbejde med indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse, herunder anvendelsen af Miljøbeskyttelseslovens § 24 og 26 a. Spørgeskemaet udspringer af den politiske aftale om Pesticidstrategi 2017-2021, hvor et partnerskab mellem KL og Miljø- og Fødevareministeriet skal skabe overblik over grundvandsbeskyttelsen inden for bl.a. boringsnære beskyttelsesområder.

Undersøgelsen gælder for grundvandsbeskyttende tiltag for almene vandforsyninger og i områder med særlige drikkevandsinteresser. Der ønskes ikke oplysninger om grundvandsbeskyttende tiltag ved ikke almene vandforsyninger, industri, enkeltindvindere mv.

Svarene skal afspejle kommunens holdning og ikke den enkelte sagsbehandlers.

For at få det mest fyldestgørende billede af, hvordan det går med beskyttelsen af grundvand til almen vandforsyning i Danmark, er det vigtigt, at så mange kommuner som muligt udfylder spørgeskemaet. Der opfordres endvidere til at udfylde tekstfelter bedst muligt. Spørgeundersøgelsen er estimeret til at tage omkring 30 minutter, og hvis der er spørgsmål til udfyldelse, kan der tages kontakt til XXXXX. I spørgeskemaet bedes kommunerne oplyse kontaktoplysninger for eventuel uddybning/afklaring under analysefasen. Der gøres opmærksom på, at præsentation af data ikke vil være på kommuneniveau og at de ikke vil blive brugt til at vurdere den enkelte kommunes aktiviteter i forhold til grundvandsbeskyttende tiltag eller status for indsatsplanlægningen.

I spørgeskemaet spørges der bl.a. ind til følgende områder, der afgrænses i grundvandskortlægningen:

- Områder med særlige drikkevandsressourcer (OSD)
- Indvindingsoplande til almene vandforsyninger (benævnes i spørgeskemaet indvindingsoplande)
- Indsatsområder (IO)
- Nitratfølsomme indvindingsområder (NFI)
- Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområder (SFI)
- Boringsnære beskyttelsesområde (BNBO)

Når der refereres til vandforsyningsloven menes der LBK nr. 118 af 22/02/2018 om vandforsyning, og når der refereres til miljøbeskyttelsesloven menes der LBK nr. 966 af 23/06/2017 om miljøbeskyttelse.

//Resultaterne af undersøgelsen vil blive offentligtgjort sådan og sådan...//

Baggrundsspørgsmål

Baggrundsspørgsmålene vil muliggøre analyse af svar på statusspørgsmål.

1. Angiv Kommune //evt. yderligere baggrundsoplysninger//

Valgmenu – et valg

Formålet er at få mulighed for at se, om geografi influerer på svar.

2. Vurderer jeres kommune, at der generelt for vandforsyningerne i kommunen er – eller forventes at blive - kvalitetsproblemer i råvandet i forhold til:

Valgmenu – flere valg+tekstfelt

- Nitrat
- Sprøjtemidler og tilhørende nedbrydningsprodukter
- Chlorerede opløsningsmidler
- Olieprodukter
- Ingen
- Andet

Formålet er at finde ud af, om kommunerne vurderer, at der er problemer med nitrat og sprøjtemidler, samt om denne vurdering influerer på svar. Som en sideeffekt kan Miljøstyrelsen få en vurdering af, hvorvidt der fremadrettet kan være et reguleringsmæssigt behov for et øget fokus på andre stoffer end nitrat og sprøjtemidler.

3. Kan vandforsyningerne i kommunen løse kvalitetsproblemer, ved fx at flytte indvindingen geografisk eller ved at bore til et dybere magasin?

Valgmenu – et valg

- Ja
- Nej
- Andet – angiv hvordan

Hvis nej, begrundelse herfor:

Tekstfelt

Formålet er, at finde ud af, om kommunerne vurderer, at ændret indvinding er et alternativ til de tiltag, der sker i forbindelse med indsatsplanlægningen, samt om dette influerer på svar.

4. Rangér nedenstående zoner i forhold til, hvordan jeres kommune prioriterer zonerne når der udførelse grundvandsbeskyttende tiltag?

Prioriterer de fire vigtigste med 1-4 (1 som højeste prioritet).

- Boringsnære beskyttelsesområder
- Indsatsområder på baggrund af nitratfølsomme indvindingsområder
- Indsatsområder på baggrund af sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder
- Nitratfølsomme indvindingsområder
- Sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder
- Grundvandsdannende indvindingsoplande
- Indvindingsoplande
- Områder med særlige drikkevandsinteresser
- Kommunens egne prioriterede områder, som ikke er identiske med ovenstående kategorier

Uddybning af, hvad der er kommunens egne prioriterede områder:

Tekstfelt

Øvrige bemærkninger:

Tekstfelt

Formålet er at finde ud af, hvordan kommunen prioriterer forskellige områder, herunder hvor vigtig BNBO vurderes at være samt om fokus er på deres egne prioriterede områder, samt om det influerer på øvrige svar.

5. Angiv forhold, som kan betyde, at jeres kommune ikke vil lave påbud efter §§ 24 og 26 a i Miljøbeskyttelsesloven for de enkelte vandforsyninger.

Valgmenu – flere valg

- Mindre vandforsyninger
- Placering i/nær by/industri
- Vandforsyningens bestyrelse har ikke ønske herom
- Kommunalbestyrelsen har ikke et politisk ønske
- Mulighed for eller ønske om ny kildeplads
- Vandkvalitet vurderes så dårlig, at der ikke forventes en forbedring ved grundvandsbeskyttende tiltag
- God vandkvalitet
- Ingen indsatsområder
- Andre forhold - tekstfelt

Formål er at se, om der er en forskellig prioritering af vandværker, og om det influerer på øvrige svar.

6. Felt til udfyldning med kontaktoplysninger, såfremt kommunen ønsker at stille op til et eventuelt uddybende interview efterfølgende. "Må vi kontakte dig senere og foretage et kvalitativt uddybende interview via telefon?"

Tekstfelt – valgfrit

- Navn
- Kommune
- Telefonnummer
- E-mail

Statusspørgsmål

Statusspørgsmålene muliggør et kvalitativ og – hvor muligt – kvantitativt samlet billede af, hvilke tiltag kommunerne har gennemført, og hvilke de "har vilje" til at gennemføre, fordelt på forskellige arealafgrænsninger (indsatsområder, BNBO, mv.)

7. Hvad er status på indsatsplanlægning generelt i jeres kommune?

Valgmenu – et valg

- Ikke påbegyndt
- Påbegyndt – ingen indsatsplaner i høring endnu
- Påbegyndt – indsatsplaner vedtaget i dele af indsatsområderne i kommunen
- Der er vedtaget indsatsplaner for alle indsatsområder i kommunen

Formålet er at få et generelt overblik og status på indsatsplanlægningen og mulighed for at se, om det influerer på øvrige svar.

Spørgsmålet benyttes til at dele besvarelsener på øvrige statusspørgsmål op – vigtigt at vi kan skelne mellem, hvad kommunerne konkret gør og hvad de ikke endnu har gjort men "har vilje" til at gøre.

8. Angiv hvilke områder, der har været udslagsgivende for, at der er lavet nedenfor nævnte grundvandsbeskyttende tiltag. Det er udelukkende det/de udslagsgivende områdefrænsninger, der angives. Det skal fx ikke angives, at der er lavet tiltag i eksempelvis indsatsområder, hvis det er på basis af boringsnære beskyttelsesområder.

Valgmenu – sæt kryds, flere valg

	Frivillige aftaler	Opkøb af jord	Forbud/påbud efter § 24 i	Rådighedsindskrænkninger mm. efter § 26 a i
--	--------------------	---------------	---------------------------	---

			Miljøbeskyttelsesloven	Miljøbeskyttelsesloven (kræver indsatsplan)
Boringsnære beskyttelsesområder				
Indsatsområder på baggrund af nitratfølsomme indvindingsområder				
Indsatsområder på baggrund af sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder				
Nitratfølsomme indvindingsområder				
Sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder				
Grundvandsdannende indvindingsoplande				
Indvindingsoplande				
Områder med særlige drikkevandsinteresser				
Kommunens egne prioriterede områder – inden for og/eller uden for statens afgrænsninger				

Formålet er at afklare, hvor kommunen laver grundvandsbeskyttende tiltag i form af dyrkningsrestriktioner og med hvilke midler.

9. Angiv indenfor hvilke områder, kommunen **har vilje til at lave** //der skal findes en bedre formulering, end "har vilje"// nedenfor nævnte grundvandsbeskyttende tiltag. Det er udelukkende det/de udslagsgivende områdeafgrænsninger, der angives. Det skal fx ikke angives, at der er lavet tiltag i eksempelvis indsatsområder, hvis det er på basis af boringsnære beskyttelsesområder.

Valgmenu – flere valg

	Frivillige aftaler	Opkøb af jord	Forbud/påbud efter § 24 i Miljøbeskyttelsesloven	Rådighedsindskrænkninger mm. efter § 26 a i Miljøbeskyttelsesloven (kræver indsatsplan)
Boringsnære beskyttelsesområder				
Indsatsområder på baggrund af nitratfølsomme indvindingsområder				
Indsatsområder på baggrund af				

<i>sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområder</i>				
<i>Nitratfølsomme indvindingsområder</i>				
<i>Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområder</i>				
<i>Grundvandsdannende indvindingsoplande</i>				
<i>Indvindingsoplande</i>				
<i>Områder med særlige drikkevandsinteresser</i>				
<i>Kommunens egne prioriterede områder – inden for og/eller uden for statens afgrænsninger</i>				

Formålet er at afklare, hvor kommunen gerne vil lave grundvandsbeskyttende tiltag og hvilke midler, kommunen er villig til at benytte. Det vil give mulighed for at se, hvad vi kan forvente i områder, hvor der endnu ikke er implementeret tiltag.

10. Hvor store arealer (i km²) er der foretaget – og er der vilje til at foretage - grundvandsbeskyttende tiltag i?

Valgmenu – flere valg

	Frivillige aftaler	Opkøb af jord	§ 24 i Miljøbeskyttelsesloven	§ 26 a i Miljøbeskyttelsesloven (kræver indsatsplan)
<i>Indvindingsoplande</i>				
<i>Områder med særlige drikkevandsinteresser, hvor der på nuværende tidspunkt ikke sker indvinding til almen vandforsyning</i>				
<i>Boringsnære beskyttelsesområder</i>				

Bemærkninger til ovenstående svar.

Tekstfelt - valgfrit

Formålet er at finde ud af, hvor store arealer der laves arealmæssige grundvandsbeskyttende tiltag på. OBS: Vi beder kommunerne om en GIS-øvelse her!

11. Udover arealmæssige tiltag, hvilke andre grundvandsbeskyttende tiltag er der lavet eller villighed til at lave i kommunen?

Valgmenu – flere valgmuligheder

- Nej ikke pt.
- Opsporing og sløjfning af ubenyttede brønde og borer
- Ændret indvindingsstrategi
- Kampagner
- Øget overvågning ud over det lovpligtige
- Renovering af borer og vandværker
- Andre ikke arealspecifikke tiltag

Tekstfelt

Formålet er Identificering af ikke arealspecifikke tiltag.

12. Hvilke andre tiltag anvender I eller er der villighed til at anvende specifikt inden for boringsnære beskyttelsesområder, udover frivillige aftaler, opkøb af jord, § 24 og § 26 a i Miljøbeskyttelsesloven?

//skal kobles med foregående spsm– måske også kategorier hér//

Tekstfelt - valgfrit

Formålet er at finde ud af, om der benyttes andre tiltag i BNBO, da vi ser en del indsatsplaner, hvor BNBO'erne prioriteres meget højt og mange indsatser kun gøres indenfor BNBO.

13. Anvender eller har kommunen vilje til at anvende § 24 i Miljøbeskyttelsesloven uden for boringsnære beskyttelsesområder?

Valgmenu – et svar – hvis nej ses næste spørgsmål ikke

- Ja
- Nej

I hvilke tilfælde?

//Indsæt typer af tiltag, hvor § 24 kunne være relevant (uheld, ubenyttede brønde og borer, osv//

Formålet med spørgsmålene er at finde ud af, om § 24 anvendes eller forventes anvendt uden for BNBO.

14. Hvis der er lavet eller laves arealmæssige grundvandsbeskyttende tiltag (dyrkningsrestriktioner, opkøb af jord, skovrejsning m.v.), hvordan finansieres disse så primært i jeres kommune?

Valgmenu – flere valg

- Via vandsamarbejder
- Den vandforsyning, som har gavn af indsatsen, betaler
- Kommunen betaler
- Ej relevant

Formålet er at finde ud af, hvordan arealmæssige tiltag finansieres i kommunen.

15. Hvilke retningslinjer til jeres kommunale sagsbehandling indeholder indsatsplanerne eller hvad forventer I, at indsatsplanerne indeholder?

Valgmenu – flere valgmuligheder

- Fokus på grundvand ved fx landbrugstilsyn og virksomhedstilsyn
- Sløjfning af ubenyttede brønde og borer
- Skovrejsning
- Udbringning af slam
- Slagger
- Jordvarmeanlæg
- Nedsivningsanlæg
- Andet - tekstfelt

Identificering af ikke arealspecifikke tiltag.

Forbedringsspørgsmål

MFVM søger hele tiden at forbedre det forvaltningsmæssige grundlag for en effektiv og ensartet beskyttelse af grundvandet. Forbedringsspørgsmålene er medtaget, idet dette spørgeskema er en lejlighed til at få en vigtig interessant i tale omkring, hvordan dette kan ske i praksis. Antallet af spørgsmål skal aft modtageren begrænses til de allervigtigste.

Der planlægges pt. spørgsmål omkring:

- *Brugen af § 13 a i vandforsyningsloven (hvor omfattende er brugen af § 13 a, er de statsligt udpegede indsatsområder tilstrækkelige, for de rigtige stoffer og de rigtige steder?)*
- *Vandsamarbejder (benyttes de og/eller er der planer om oprettelse, hvad ser kommunen de kan bruges til?)*
- *Bedre rammer for grundvandsbeskyttelsen generelt i OSD mv.?*
- *Grundvandskortlægningen efter 2020? (behov for fortsættelse, andre fokuspunkter?)*
Indsatsplanlægning efter 2020? (behov, lovgivningsmæssig understøttelse?)